

De meest voorkomende karperziekten in visvijvers

Vissen kunnen ziek worden door diverse ziektekiemen : parasieten, bacteriën, schimmels en virussen. Daarnaast kunnen ze natuurlijk ook ziek raken door problemen met de waterkwaliteit of door niet besmettelijke ziekten zoals kanker, fysisch trauma, enz...

Hier worden vaak voorkomende besmettelijke ziekten nader besproken.

Parasieten zijn kleine organismen, bestaande uit 1 of meerdere cellen die een gastheer parasiteren, ze zullen namelijk profiteren van hun gastheer en zich voeden met lichaamscellen. Ze kunnen met het blote oog of met de microscoop bekeken worden. Parasieten spreiden snel naar andere vissen en best worden dan ook alle vissen behandeld.

Bacteriën zijn micro-organismen die met het blote oog niet kunnen waargenomen worden, zelfs met een microscoop zijn ze door hun kleine gestalte al moeilijk te zien. Niet alle bacteriën zijn slecht of ziekteverwekkend, velen zijn namelijk zeer nuttig bijvoorbeeld nitrificerende bacteriën in water of melkzuurbacteriën in yoghurt. Schadelijke bacteriën kunnen echter wel lelijke letsels veroorzaken bij vissen en zowel de huid, de kieuwen als de inwendige organen aantasten. Schadelijke bacteriën zijn altijd aanwezig maar kunnen bij aanwezigheid van te grote aantallen of wanneer zij de kans krijgen bij verzwakking van de gastheer, ziekte veroorzaken. Gekende ziektebeelden : vinrot, gatenziekte, kieuwrot, zweren.

Schimmels kunnen diverse vormen aannemen. De meest gekende vorm bij vissen zijn de pluizachtige witte draden die zich gaan nestelen op plaatsen waar de slijm huid verzwakt of beschadigd is (bijvoorbeeld op wonden). Schimmels komen nooit alleen en behandeling is steeds gericht naar de ware oorzaak. Schimmels kunnen doorweven geraken met algen en krijgen dan een groene schijn.

Virussen zijn de kleinste maar soms gevaarlijkste ziektekiemen voor vissen. Ze kunnen maar zeer beperkte tijd overleven zonder gastheer. Virusziekten bij vissen kunnen zich razendsnel verspreiden en vele slachtoffers maken. Gekende ziektebeelden : kieuwrot, lentevirose. Niet alle visvirussen zijn schadelijk.

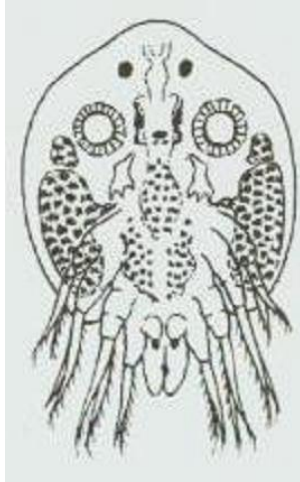
Infectieziekten ontstaan vaak doordat vissen in een verzwakte toestand vatbaarder zijn en daardoor kunnen infecties vanuit de omgeving of vanuit latente toestand (symptoomloze dragers) toeslaan. Momenten van verzwakte toestand zijn bijvoorbeeld op momenten van stress (bij transport en manipulatie, uitzet in nieuwe omgeving, massavangst bij wedstrijden, predatie door reigers, enz..), bij een verslechterde waterkwaliteit (weinig zuurstof, ammoniak, nitriet, verzuring, enz..), ondervoeding of bij overbezetting. Ook door inbreng van ziekten via zieke vissen, kikkers, vogels, besmet materiaal (schepnet, ..),enz.. kunnen infectieziekten ontstaan.

Preventie is de beste manier om ziekten te vermijden. Nieuwe vissen ontsmetten alvorens uit te zetten, vissers hun materiaal laten ontsmetten alvorens toe te laten, jaarlijkse behandeling van het water tegen slib, controle door veearts 1 a 2x per jaar en behandelen tegen luizen zodra de vissen vaker gaan springen en luizen te vinden zijn.

Parasitaire aandoeningen

Macroparasieten : met het blote oog waarneembaar

Karperluizen

Wat?

Parasieten die tot 10 mm lang kunnen worden, duidelijke ronde tot ovale vorm met twee schotelvormige zuignappen. Met naaldvormige delen van de mond, tussen de zuignappen, dringt de karperluis de huid van de karper binnen en zuigt daarna bloed en weefsels terwijl een hoeveelheid gif in de vis gespoten wordt.

Symptomen?

Karperluizen kunnen met het blote oog gezien worden, soms zijn ze massaal aanwezig. Op de plaats waar een karperluis heeft gezeten, kan zich een rode plek vormen. De huid kan er gaan ontsteken en hier kan zich eventueel een zweer vormen. De vissen kunnen tekenen van irritatie vertonen (zich schuren, uit het water springen).

Gevaar?

Mogelijke overbrenger van ziekten, waaronder het lentevirus (SVC). Wanneer veel vissen last krijgen van karperluizen zal de vangst verminderen en kan het meer opvallen dat er vissen zich uit het water gaan gooien (springen).

Onze verantwoordelijkheid?

Licht het bestuur tijdig in als je luizen hebt gezien, zij kunnen dan maatregelen nemen op het gepaste tijdstip. Hou een flesje isobetadine of joodtinctuur in je koffer en wrijf er wat van over een wondje wanneer je een vis gevangen hebt die een zweertje aan het ontwikkelen is. Indien 1 of maar enkele luizen te zien zijn verwijder je ze best met een pincet. Behandelen van de vijver is noodzakelijk met een langwerkend product of door herhaaldelijke behandelingen. In de winter plant de karperluis zich nauwelijks voort waardoor eitjes makkelijk overleven en wachten met ontluiken tot in het voorjaar als de temperatuur wat hoger ligt.

Bloedzuigers

Wat?

Parasieten die tot 5 cm groot kunnen worden, slank van vorm. Ze zetten zich meestal vast op plaatsen waar de huid dun is, zoals aan de basis van de vinnen, rond de anus, de bek of de kieuwen.

Symptomen?

Deze parasieten kunnen met het blote oog gezien worden en hebben 2 zuignappen, 1 aan elk uiteinde, waarmee ze zich vast zuigen en voortbewegen. De vissen kunnen tekenen van irritatie vertonen (zich schuren, uit het water springen).

Gevaar?

Mogelijke overbrenger van ziekten, waaronder het lentevirus (SVC).

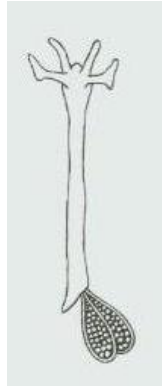
Wanneer er een massa bloedzuigers op een karper zitten, kan er bloedarmoede optreden. Doordat de vissen hierdoor verzwakken kunnen andere ziekten ontstaan. Op plaatsen waar een bloedzuiger heeft gezeten kunnen zweren ontstaan.

Onze verantwoordelijkheid?

Licht het bestuur tijdig in als je bloedzuigers hebt gezien, zij kunnen dan maatregelen nemen op het gepaste tijdstip. Hou een flesje isobetadine of joodtinctuur in je koffer en wrijf er wat van over een wondje wanneer je een vis gevangen hebt die een zweertje aan het ontwikkelen is. Indien 1 of maar enkele bloedzuigers te zien zijn verwijder je ze best met een pincet.

Behandelen van bloedzuigers is momenteel zeer moeilijk omdat er geen product beschikbaar is dat direct werkzaam is.

Ankerwormen

Wat?

Deze derde soort parasiet die je met het blote oog kan waarnemen hecht zich meestal vast net tussen 2 schubben waarbij die er dan tussenuit steekt met een stekel waar 2 zakjes aan vast hangen (eierzakken). Het zijn voornamelijk de vrouwtjes die parasiteren.

Symptomen?

Deze parasieten kunnen met het blote oog gezien worden. Je ziet ze dan tussen 2 schubben uit steken. Ook hier kunnen de vissen symptomen van irritatie vertonen en rode vlekjes op de huid ontwikkelen.

Gevaar?

Mogelijke overbrenger van ziekten, waaronder het lentevirus (SVC).

Vaak ontstaan rode ontstoken plekken op de plaats waar ankerwormen zitten of gezeten hebben.

Onze verantwoordelijkheid?

Licht het bestuur tijdig in als je ankerwormen hebt gezien, zij kunnen dan maatregelen nemen op het gepaste tijdstip. Hou een flesje isobetadine of joodtinctuur in je koffer en wrijf er wat van over een wondje wanneer je een vis gevangen hebt die een zweertje aan het ontwikkelen is. Indien 1 of maar enkele ankerwormen te zien zijn verwijder je ze best met een pincet. Behandelen is noodzakelijk met een langwerkend product of door herhaaldelijke behandelingen.

Microparasieten : enkel met de microscoop waarneembaar

Witte stip (Ichthyphthirius multifiliis)

Wat?

Een eencellige parasiet die zich in de huid ingraaft waarna je op de vis letterlijk witte stippen kan waarnemen. De vrouwtjes geven massaal jonge larfjes vrij die zich verspreiden in het water en dewelke zich gaan vast hechten op voorbij zwemmende vissen.

Symptomen?

De vissen kunnen een doffere slijmhuide krijgen maar hetgene vooral opvalt zijn de ongeveer 1mm grote stippen op de huid, vinnen en kieuwen. De vissen worden lusteloos, zwemmen

met hun vinnen geknepen, en vertonen verschijnselen van jeuk. Sterfte is niet uit te sluiten in een later stadium.

Gevaar?

Deze parasiet kan zich zeer snel verspreiden en komt vooral voor bij vissen die stress lijden. Na transport, bij schommelende temperatuur van het water (voorjaar), na uitzet van nieuwe vis,.. dit zijn perioden waarbij witte stip het vaakst optreedt. Bij een zware infectie kan de karper extra vatbaar worden voor schimmels en bacteriële infecties.

Onze verantwoordelijkheid?

Geef vissen die pas uitgezet gaan worden eventueel een zoutbad alvorens los te laten in de vijver. Een kwartier tot een half uur in 15 gram zout per liter water is afdoende om vrijlevende larven te doden, moederdiertjes worden er echter niet door gedood!

Wanneer witte stip wordt vastgesteld wordt best de hele vijver meermaals behandeld.

Trichodina, chilodonella, costia

Wat?

Dit zijn ook eencellige parasieten die zich op de huid van de vis gaan vast hechten, verplaatsen en voeden met slijmhuidecellen. Ze kunnen zich snel vermenigvuldigen en verspreiden via het water.

Symptomen?

De vissen krijgen vooral een doffere slijmhuide. We spreken daarom ook wel over huidtroebeling wanneer de vissen aangetast zijn door één van deze parasieten.

Gevaar?

Deze parasieten zijn maar in hoge aantallen dodelijk voor de vis maar vissen die symptomen vertonen worden wel vatbaar voor andere infecties.

Onze verantwoordelijkheid?

Geef vissen die pas uitgezet gaan worden eventueel een zoutbad alvorens los te laten in de vijver. Een kwartier tot een half uur in 15 gram zout per liter water is voldoende om deze parasiet af te remmen of eventueel op te ruimen. Bij meerdere vissen met symptomen toch best de vijver laten behandelen.

Wormen : Gyrodactylus en Dactylogyrus

Wat?

Deze meercellige parasieten behoren tot de groep der wormen en parasiteren zowel de huid als de kieuwen. Kieuwwormen kunnen echter ook op de huid voorkomen en omgekeerd. Deze wormen zijn enkel te zien met een microscoop en kieuwwormen zijn iets kleiner dan de huidwormen. Kieuwwormen hebben 4 stipjes in hun lichaam waardoor ze onderscheiden kunnen worden van de huidwormen.

Symptomen?

Wormen komen vaak voor bij vissen en meestal geven ze vooral een lichte irritatie. Schuren (flitsen) of springen kunnen dan waargenomen worden.

Gevaar?

Deze parasieten zijn maar in hoge aantallen dodelijk voor de vis maar vissen die symptomen vertonen worden wel vatbaar voor andere infecties. Vooral gaten kunnen ontstaan op plaatsen waar de wormen gezeten hebben. Goudvissen zijn zeer vatbaar voor wormen en treden vaak als drager op waarbij zij andere vissen besmetten met wormen.

Onze verantwoordelijkheid?

Zout heeft geen invloed op wormen. Enkel een chemische (medicamenteuze) behandeling kan wormen doden. Sommige wormen zijn eierlegend waardoor de behandeling moet herhaald worden.

Schimmels

Saprolegnia

Wat?

Deze schimmel is overal in water aanwezig en kan zich hechten op de vis na beschadiging van de huid.

Symptomen?

Watachtige pluis zichtbaar op de huid en eventueel op de kieuwen.

Gevaar?

Vissen die bezaaid zijn met schimmels zijn meestal ten dode opgeschreven. Indien schimmels zich gaan hechten op een beschadigde schub is het slechts een plaatselijk defect en verwijder je best de schub waarna je de huid ontsmet met isobetadine of joodtinctuur.

Onze verantwoordelijkheid?

Verwijder vissen die zwaar aangetast zijn door schimmels en ga op zoek naar de oorzaak.

Bacteriële infecties

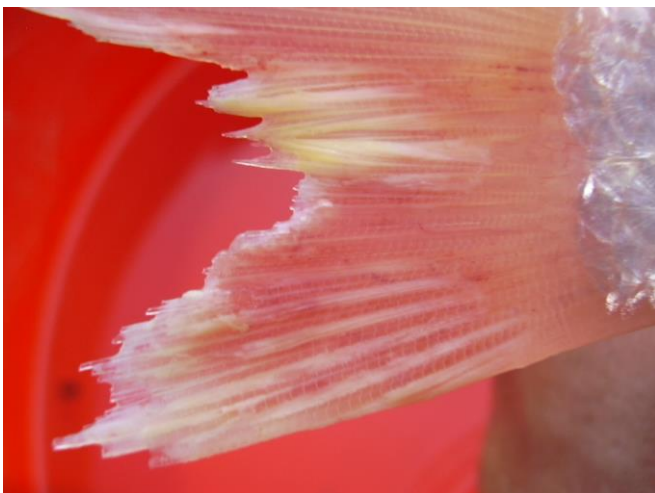
Gatenziekte, Vinrot

Wat?

Huidinfectie veroorzaakt door schadelijke bacteriën (*Aeromonas* spp, *Pseudomonas*, *Vibrio*..) die zich in de huid ingraven en waarna zweren of openstaande schubben op te merken zijn.

Symptomen?

Zweren, openstaande schubben, roodheid, vinrot, bekrot, buikwaterzucht.

Gevaar?

Alhoewel deze bacteriën ook onder normale omstandigheden aanwezig zijn in de vijver zijn ze pas gevaarlijk als vissen verzwakt zijn en wanneer de bacteriën de kans krijgen zich in aantal te gaan exploderen. Op dat moment wordt het gevaarlijk voor andere vissen om ziek te worden.

Onze verantwoordelijkheid?

Als je een zweer opmerkt ontsmet ze dan met isobetadine of joodtinctuur. Licht het bestuur tijdig in als het opvalt dat meerdere vissen zweren ontwikkelen, hoe sneller een bacteriële infectie bestreden kan worden hoe beter voor de prognose.

Kieuwrot

Wat?

Bacteriële kieuwrot is een uiterst gevaarlijke en besmettelijke ziekte veroorzaakt door bacteriën die de kieuwen van de vis aantasten. Deze bacteriën zijn beter gekend onder de benaming Flexibacter, Flavobacterium, of de Columnarisziekte.

Symptomen?

Vissen gaan stil aan het wateroppervlak hangen en hebben nog nauwelijks kracht op weg te zwemmen of om te ademen. Ook de huid kan hierbij aangetast worden. Bij nazicht van de kieuwen zijn deze niet meer mooi rood maar ontstaan witte, groene, vuile plekken.

Gevaar?

Zoals reeds vermeld : besmettelijkheid zeer hoog en kans op massale vissterfte is zeer groot.

Onze verantwoordelijkheid?

Licht het bestuur in en haal er zo snel mogelijk een specialist bij.

Virusinfecties

Lentivirus (SVC)

Wat?

SVC is een infectie met het Rhabdovirus carpio. Deze treedt voornamelijk op bij temperaturen tussen 13 en 15 °C.

Symptomen?

Ongecoördineerde zwembewegingen, evenwichtsstoornissen, spiertrekkingen en een uitgesproken lethargisch gedrag. Daarnaast kan bij dode exemplaren een zwelling van de buik door opstapeling van vocht in de lichaamsholte worden waargenomen. Een verbleking kan eveneens optreden bij dode exemplaren. In het algemeen worden ook opgezwollen ogen vastgesteld, evenals bloedingen in ogen, kieuwen en huid, oedeem, rechtopstaan van de schubben, ...

Gevaar?

SVC kan ontzettend veel schade aanrichten in karperpopulaties. SVC is een belangrijkste karperziekte en kan tot een sterfte van 30 tot 90 % van een populatie leiden. In België komt SVC gelukkig niet heel vaak voor.

Onze verantwoordelijkheid?

Bij vaststellingen van deze symptomen contact opnemen met een specialist.

Koi Herpes Virus (Cyprinid herpesvirus 3)

Wat?

De dodelijkste ziekte voor karpers. Zou alleen actief zijn bij watertemperaturen tussen de 15 en 28 °C maar infecties bij lagere temperaturen zijn ook al voor gekomen. Boven en onder die temperaturen vermenigvuldigt het zich niet, maar blijft het aanwezig in het dier.

Symptomen?

Kieuwontstekingen, extreme slijmvorming, ingevallen ogen en herpesachtige ringen op de huid. Moeilijk te onderscheiden van bacteriële kieuwrot, ook komen zowel virale als bacteriële kieuwrot zeer vaak samen voor.

Gevaar?

Kan sterfte tot 100 % veroorzaken.

Onze verantwoordelijkheid?

Inbreng van vissen die drager zijn met het KHV-virus dient vermeden te worden. Let er bijvoorbeeld op dat geen koi bij een populatie karpers uitgezet worden want bij koi duikt deze ziekte zeer vaak op. Bij vaststellingen van meerdere van deze symptomen contact opnemen met een specialist.